

Leidraad voor een
nobel leven

Ethan Hawke

Leidraad voor een
nobel leven

Vertaald door
Lucie van Rooijen

Ambo | Anthos
Amsterdam

Van Ethan Hawke verscheen eveneens bij
Ambo | Anthos *uitgevers*

De heetste stad
Aswoensdag

ISBN 978 90 263 3375 0

© 2010, 2015 by Under the Influence Productions Corp.

© 2016 Nederlandse vertaling Ambo | Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Lucie van Rooijen

Oorspronkelijke titel *Rules For A Knight*

Oorspronkelijke uitgever Alfred A. Knopf

Omslagontwerp en -illustratie Bloemendaal & Dekker

Illustraties binnenwerk © Ryan Hawke

Foto auteur © Shane McCauley / TACK Artist Group

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Noot van de redacteur

Deze brief werd begin jaren zeventig, na de begrafenis van mijn overgrootmoeder, gevonden in de kelder van onze familieboerderij nabij Waynesville, Ohio. Hoe hij daar terecht is gekomen en of hij wel authentiek is, zijn vragen waarover menige discussie is gevoerd, maar waar we nog steeds niet uit zijn. Onze familie kan echter aanspraak maken op een regelrechte afstamming van de adellijke Hawkes uit Cornwall, en Sir Thomas Lemuel Hawke behoorde tot de driehonderddrieëntwintig mannen die in de winter van 1483 omkwamen bij de Slag om Slaughterbridge. De brief en leidraad zijn oorspronkelijk geschreven in het Cornish en waren bij ontdekking zwaar beschadigd. Ze zijn samengevoegd, bewerkt en gereconstrueerd door mij, Ethan Hawke, op basis van een letterlijke

vertaling door dr. Linda Shaw van de Missouri University in St. Louis. Ik heb getracht een toon te vinden die recht deed aan de zeden van die tijd, maar wilde de brief ook toegankelijk maken voor mijn kinderen. Vergeef mij al te evidente fouten. Ik kan u verzekeren dat het de mijne zijn, niet die van Sir Thomas of dr. Shaw. Wanneer ik moeite had de gedachtegang van Sir Thomas over te brengen, heb ik uitdrukkingen en zinswendingen gebruikt die ik vond in de geschriften van andere ridders (genoemd op pagina 175) om te verwoorden wat mij niet lukte. De illustraties, die bij de tekst zijn aangetroffen, zijn gereconstrueerd en gerangschikt door mijn vrouw, Ryan Hawke. De Hawkes waren van oorsprong valkeniers die werkten met valken, haviken en andere vogels. Onze familiegeschiedenis is al van oudsher verweven met de ornithologie.

E.H.

Cornwall, 1483

Mijn liefste kinderen, Mary-Rose, Lemuel,
Cvenild en Idamay,

Een donkere wind murmelt geheimen in mijn oor terwijl ik jullie zit te schrijven vanavond. Misschien is dit gefluister enkel de bedrieglijke stem van de angst, maar ik moet bekennen dat ik bang ben jullie nooit meer terug te zullen zien.

De oorlog met de leenheer van Cawdor is verhevigd, en zo ook mijn overtuiging dat ik niet meer in leven zal zijn om de vrede te proeven die erop zal volgen. Sinds ik aan de dood ben ontsnapt bij de Slag om St. Faegan's Fields, voel ik de noodzaak om grootvaders lijst met

'regels' door te geven. Zijn leidraad zal jullie bijlichten wanneer ik daar zelf niet toe in staat ben. Mary-Rose, Cven en Ida, het is belangrijk dat jullie je realiseren dat deze regels zijn geschreven voor mij, een jongeman op weg naar het ridderschap, maar dat ze evenzeer van toepassing zijn op een aanstaande jonkvrouw.

Als ik na de veldslag van morgen veilig huiswaarts keer, dan is dat mooi, maar mocht het anders lopen, lees dan deze bladzijden wanneer je mijn raad wilt horen. Ik wil niet dat jullie mijn voortijdige dood, of welke tegenslag het leven jullie ook zal brengen, als uitvlucht gebruiken om geen verantwoordelijkheid voor je eigen daden te hoeven nemen.

Ida, op deze dag, de eenentwintigste juli, ben je nog maar vier jaar oud, en als mijn angst bewaarheid wordt, zul je je helemaal niets van mij herinneren. Dat stemt mij droevig, maar jullie kennen me nu alleen nog maar als de lange man die jullie berispt of aanspoort, of als een stem die met jullie moeder praat terwijl jullie in slaap vallen. De afgelopen tien jaar heb ik te hard gewerkt en te veel gereisd, en nu ziet het er naar

uit dat ik jullie jeugd helemaal niet zal meemaken. Dat is een zware klap. Ik verlangde ernaar jullie te zien opgroeien en hoopte in de loop der tijd een diepere band met jullie te kunnen opbouwen.

Vanavond zal ik enkele van de meest waardevolle verhalen, gebeurtenissen en momenten van mijn leven met jullie delen, zodat deze lessen zich diep in jullie kunnen wortelen en mijn ervaringen jullie van nut zullen zijn.

Toen ik een jongeman was, wist ik niet hoe te leven. 's Avonds braste ik met mijn vrienden; ik vocht, zoop en leefde er tot diep in de nacht op los. Mijn moeder stierf toen ze me ter wereld bracht, en mijn hele jeugd heb ik me achter die tragedie verscholen om mijn eigen destructieve gedrag goed te praten. Soms zocht ik in een moment van bezinning weleens troost in de kapel, met een hart vol wroeging over het leed dat ik mijzelf en anderen had aangedaan. Mijn ziel voelde ongeremd en ik zag niet in waarom ik geboren was. Dat gebrek aan doelgerichtheid drukte zo zwaar op mij dat het me soms met radeloosheid vervulde, alsof ik van lood was ge-

maakt en naar de bodem van de zee zonk. Op andere momenten voelde ik me zo licht en nietig dat ik bang was dat ik weg zou zweven. Uiteindelijk zwol deze crisis in mij aan tot een overdovend tromgeroffel. Ik besloot de wijste man te zoeken die ik kon vinden en hem te vragen hoe ik moest leven.

Mijn moeders vader, jullie overgrootvader, woonde op een beboste heuvel in een van de verste uithoeken van onze geboortegrond, voorbij Lanhydrock, niet ver van de grafheuvel van Pelynt. Op zijn elfde was jullie overgrootvader een van de vier pijlenjongens voor de boogschutters van koning Hendrik v die de Slag van Azincourt hadden overleefd. Later is hij door koning Hendrik persoonlijk geridderd, en in Cornwall werd hij alom geëerd. Grootvader was een krachtig gebouwde man met een flinke spleet tussen zijn voortanden. Ik had hem maar een paar keer gezien, aangezien hij een moeizame band had met mijn vader. (Lemuel, jij kunt je je overgrootvader misschien nog wel herinneren. Hij wilde je een houten dolk geven en jij riep: 'Hij lijkt net dood!' Grootvader moest erom lachen.)

Ik kwam bij zijn deur en klopte aan. Toen hij opendeed, zei ik botweg: 'Iedereen zegt dat u de wijste man van het rijk bent. Vertelt u mij dan maar eens hoe ik moet leven. Waarom zou ik niet liegen of stelen? Hoe vermijd ik die verschrikkelijke angstaanvallen? Waarom ben ik zo inconsequent? Waarom doe ik dingen waarvan ik weet dat ik ze niet moet doen? Ben ik zwak of ben ik sterk? Ben ik vriendelijk of wreed? Ik ben het allemaal geweest! Ik begrijp niet eens echt wat het verschil is tussen goed en kwaad, tussen rechtvaardig en onrechtvaardig. En wat maakt het ook uit, want binnen de kortste keren ligt toch iedereen die ik ken als wormenvoer onder de grond te rotten.'

De oude man zei: 'Wil je venkelthee?'

'Ja,' antwoordde ik, niet wetend of hij wel had gehoord wat ik zei.

'Ga dan eens even zitten.'

Nerveus deed ik wat me werd opgedragen.

Mijn grootvader zette twee blauwe bekers neer en schonk de eerste vol met thee, maar hij hield niet op toen de beker vol was. Hij bleef maar doorschenken, totdat de hete thee over tafel stroomde en kletterend op de grond viel.

‘Wat doet u nou?’ riep ik, terwijl ik opsprong, de hete thee brandend op mijn benen.

‘Jij bent net als die overlopende beker,’ zei mijn grootvader. ‘Je kunt niets vasthouden. Er gebeurt te veel in jou en je spat alle kanten op, zodat alles wat je aanraakt verbrandt.’

Ontsteld keek ik hem aan.

‘Kijk eens naar deze beker,’ zei hij, wijzend naar de andere blauwe aardewerken beker die nog steeds op tafel stond. ‘Die staat niet te popelen om gevuld te worden. Hij staat daar geduldig, onbeweeglijk en leeg.’ Voorzichtig schonk hij een kleine hoeveelheid thee in de beker. ‘Zo moet jij ook zijn,’ zei hij met een ondeugende grijns, gebarend naar de damp die langzaam opsteeg van de tweede blauwe beker. ‘Je vragen zullen worden beantwoord, maar als je niet stil en leeg blijft, zul je nooit iets kunnen vasthouden.’

Ik voelde mijn schouders zakken en een glimlach op mijn gezicht verschijnen.

‘Ik wist dat ik naar de juiste plek was gekomen,’ zei ik zelfingenomen.

‘Hmm,’ bromde mijn grootvader.

Er viel een lange stilte.

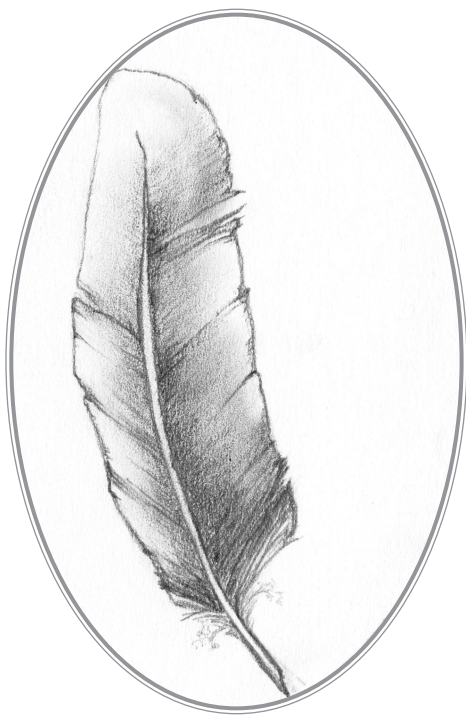
‘Ik ben blij dat je gekomen bent, Thomas,’ zei hij, en hij keek me doordringend aan met zijn oude, blauwe ogen. ‘Ik hoopte al een tijd dat je hier zou langskomen, en ik zal je met plezier aannemen als mijn schildknaap als je dat wilt. Maar het eerste wat je moet inzien is dat je helemaal nergens naartoe had hoeven gaan. Je bent altijd op precies het juiste moment op precies de juiste plaats, en dat is altijd zo geweest.’

Hij zweeg en keek me nog doordringender aan. ‘Weet je waarom de ridders van koning Arthur de bergtop van de Sca Fell niet konden zien?’

Ik schudde mijn hoofd.

Met een milde glimlach zei hij: ‘Omdat ze erbovenop stonden.’

Ik was zeventien toen mijn grootvader, jullie overgrootvader, me aannam als zijn pupil. Dat was oud voor een schildknaap. Ik had een hoop te leren over het ridderschap. Het eerste wat ik kreeg was een handgeschreven lijstje met de titel: *Leidraad voor een nobel leven*.

I

Eenzaamheid

MAAK tijd om alleen te zijn met jezelf. Wanneer je de wijsheid en zuiverheid van je eigen geest zoekt, is stilte een goed hulpmiddel. De stem van onze geest is zacht; onhoorbaar wanneer hij moet wedijveren met andere stemmen. Net zoals je je eigen spiegelbeeld niet kunt zien in troebel water, zo is het ook met de ziel. In stilte worden we ons de eeuwigheid gewaar die in ons sluimert.

Eens sloegen grootvader en ik op een broei-
erige augustusavond ons kamp op aan zee.
Hij zei: 'Ik ga je leren hoe een oorlog wordt ge-
voerd, maar weet wel dat de ware strijd plaats-
vindt tussen de twee wolven die in ieder van
ons wonen.'

'De twee wolven?' vroeg ik, gezeten op een
oude boomstronk bij het vuur. Mijn blik was
strak gericht op de vlammen die onwillig de
nachtvlucht in kronkelden.

'De ene wolf is het kwaad,' lichtte hij toe. 'Hij
is woede, afgunst, hebzucht, arrogantie, zelf-
medelijden, schuldgevoel, wrok, minderwaar-
digheid, bedrog, valse trots.' Hij zweeg even,
pookte in de gloeiende houtskool van ons vuur
met een lange stok die hij had zitten snijden.

'De andere is het goede. Hij is vreugde, lief-

de, hoop, kalmte, nederigheid, goedertierenheid, vergeving, vrijgevigheid, waarheid, mededogen, vertrouwen.'

Hier dacht ik een poosje over na, en toen vroeg ik aarzelend: 'Welke wolf wint?'

Vonken dansten omhoog naar de sterren terwijl de oude man in de vlamengloed staarde, en hij antwoordde: 'Degene die jij voedt.'

